

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

**до проєкту постанови правління Пенсійного фонду України
“Про затвердження змін до Порядку подання та оформлення документів
для призначення (перерахунку) пенсій відповідно до Закону України “Про
загальнообов’язкове державне пенсійне страхування та визнання такими,
що втратили чинність, деяких постанов правління Пенсійного фонду
України”**

1. Мета

Метою прийняття проєкту акта є приведення нормативно-правових актів Пенсійного фонду України у відповідність до вимог законодавства України, зокрема, уточнення документів, які дають право на призначення пенсії по інвалідності, дострокової пенсії за віком відповідно до пунктів 4, 5 статті 115 Закону України від 09 липня 2003 року № 1058-IV “Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування” (далі – Закон № 1058), які додаються до заяви про припинення виплати пенсії у зв’язку з тимчасовим проживанням за кордоном, уточнення порядку подання заяви про поновлення пенсії особами, у разі встановлення органами Пенсійного фонду України особи отримувача в режимі відеоконференцзв’язку із дотриманням вимог законодавства у сфері електронних довірчих послуг, уточнення строків перерахунку пенсії особам, яким пенсія призначена автоматично (без звернення особи), уточнення документів, які засвідчують, що особі надано статус особи, яка проживає, працює (навчається) на території населеного пункту, якому надано статус гірського, уточнення порядку підтвердження та зарахування до страхового стажу періодів роботи до 01 січня 1992 року в республіках колишнього Союзу РСР, з якими не укладено договір (угоду) в галузі пенсійного забезпечення, та в інших державах, з якими не укладено міжнародний договір України, згоду на обов’язковість якого надає Верховна Рада України, уточнення строків перерахунку пенсії у разі надходження відомостей про нарахування та сплату єдиного внеску на загальнообов’язкове державне соціальне страхування.

2. Обґрунтування необхідності прийняття акта

За результатами перегляду нормативно-правових актів Пенсійного фонду України, який здійснюється відповідно до абзацу третього пункту 2 постанови Кабінету Міністрів України від 28 грудня 1992 року № 731 “Про затвердження Положення про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств та інших органів виконавчої влади”, та у зв’язку із змінами в законодавстві постала необхідність у внесенні змін до Порядку подання та оформлення документів для призначення (перерахунку) пенсій відповідно до Закону України “Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування”, затвердженого постановою правління Пенсійного фонду України від 25 листопада 2005 року № 22-1, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 27 грудня 2005 року

за № 1566/11846 (у редакції постанови правління Пенсійного фонду України від 07 липня 2014 року № 13-1) (далі – Порядок).

Так, Законом України від 18 грудня 2024 року № 4157-IX “Про внесення змін до деяких законів України щодо пенсійного забезпечення окремих осіб із числа учасників бойових дій, осіб з інвалідністю внаслідок війни, членів сімей загиблих (померлих) Захисників та Захисниць України” внесено зміни до Закону № 1058, зокрема в частині розширення категорій осіб, які мають право на призначення дострокової пенсії за віком.

Законом України від 19 грудня 2024 року № 4170-IX “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформування медико-соціальної експертизи та впровадження оцінювання повсякденного функціонування особи” внесено зміни до Закону № 1058, зокрема в частині визначення органу, який встановлює групу інвалідності, її причину, час настання та строк.

Податковим кодексом України від 02 грудня 2010 року № 2755 (далі – Кодекс) змінено строки подання звітності про суми доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податків – фізичних осіб, і суми утриманого з них податку, а також суми нарахованого єдиного внеску.

Постановою Кабінету Міністрів України від 11 лютого 2025 року № 299 “Про деякі особливості виплати пенсій (щомісячного довічного грошового утримання) та страхових виплат за страхуванням від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності” (далі – Постанова № 299) визначено механізм виплати пенсій особам, які тимчасово проживають за межами України, проживають на тимчасово окупованих Російською Федерацією територіях України, включених до переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією, затвердженого Мінреінтеграції, для яких не визначена дата завершення тимчасової окупації, які виїхали з тимчасово окупованих Російською Федерацією територій України та проживають на підконтрольній Україні території.

Постановою Кабінету Міністрів України від 16 травня 2025 року № 562 “Деякі питання обчислення страхового стажу” (далі – Постанова № 562) визначено механізм підтвердження нездійснення іншою державою пенсійних виплат особам, які проживають в Україні, за періоди трудової діяльності до 01 січня 1992 року за межами України в республіках колишнього Союзу РСР для зарахування їх до страхового стажу та підтвердження та зарахування періодів роботи особи в іншій державі до страхового стажу роботи) для визначення права на призначення пенсії за віком.

Постановою Кабінету Міністрів України від 02 липня 2025 року № 793 “Деякі питання встановлення доплат, передбачених частиною другою статті 6 Закону України “Про статус гірських населених пунктів в Україні”, у 2025 році” (далі – Постанова № 793) визначено документи, які підтверджують факт проживання особи на території населеного пункту, якому надано статус гірського.

Крім того, Порядок потребує уточнення строків перерахунку пенсії особам, яким пенсія призначена автоматично (без звернення особи), та переліку документів, які додаються до заяви про припинення виплати пенсії у зв'язку з тимчасовим проживанням за кордоном.

3. Основні положення проєкту акта

Проєктом акта пропонується внести зміни до Порядку з метою визначення переліку документів, які додаються до заяви про призначення дострокової пенсії за віком відповідно до пунктів 4, 5 статті 115 Закону № 1058, визначення документів, які додаються до заяви про призначення пенсії по інвалідності, врегульовано спосіб подання заяви про поновлення пенсії у разі встановлення органами Пенсійного фонду України особи отримувача в режимі відеоконференції зв'язку із дотриманням вимог законодавства у сфері електронних довірчих послуг, визначення органу Пенсійного фонду України, який буде здійснювати виплату пенсій громадянам України, які проживають на території Автономної Республіки Крим та м. Севастополя і не отримують пенсії від органів пенсійного забезпечення Російської Федерації, уточнення строків перерахунку пенсії особам, яким пенсія призначена автоматично (без звернення особи), уточнення документів, які засвідчують, що особі надано статус особи, яка проживає, працює (навчається) на території населеного пункту, якому надано статус гірського, та документів, які додаються до заяви про припинення виплати пенсії у зв'язку з тимчасовим проживанням за кордоном, визначення порядку підтвердження та зарахування до страхового стажу періодів роботи до 01 січня 1992 року в республіках колишнього Союзу РСР, з якими не укладено договір (угоду) в галузі пенсійного забезпечення, та в інших державах, з якими не укладено міжнародний договір України, згоду на обов'язковість якого надає Верховна Рада України, уточнення строків перерахунку пенсії у разі надходження відомостей про нарахування та сплату єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

Крім того, пропонується визнати такими, що втратили чинність, постанову правління Пенсійного фонду України від 07 липня 2014 року № 13-4 “Про органи, що здійснюють виплату пенсії та надання соціальних послуг громадянам України, які проживають на території Автономної Республіки Крим та м. Севастополя”, зареєстровану в Міністерстві юстиції України 14 липня 2014 року за № 804/25581, та зміни до неї.

4. Правові аспекти

У цій сфері правового регулювання діють Закон України від 22 жовтня 1993 року № 3551-XII “Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту” (далі – Закон № 3551), Закон № 1058, Закон України від 19 грудня 2024 року № 4170-IX “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформування медико-соціальної експертизи та впровадження оцінювання повсякденного функціонування особи”, Кодекс, Постанова № 299, Порядок,

постанова правління Пенсійного фонду України від 07 липня 2014 року № 13-4 “Про органи, що здійснюють виплату пенсії та надання соціальних послуг громадянам України, які проживають на території Автономної Республіки Крим та м. Севастополя”, зареєстрована в Міністерстві юстиції України 14 липня 2014 року за № 804/25581 (зі змінами), Постанова № 562, Постанова № 793.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація проєкту акта не потребуватиме додаткових видатків з Державного бюджету України та бюджету Пенсійного фонду України.

6. Позиція заінтересованих сторін

Проєкт акта потребує проведення громадського обговорення відповідно до вимог Порядку проведення консультацій з громадськістю з питань формування та реалізації державної політики, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 03 листопада 2010 року № 996.

Проєкт акта не стосується сфери наукової та науково-технічної діяльності та не потребує проведення експертизи Науковим комітетом Національної ради з питань розвитку науки і технологій.

7. Оцінка відповідності

Проєкт акта не містить норм, що стосуються зобов'язань України у сфері європейської інтеграції.

Проєкт акта не містить норм, що порушують права та свободи, гарантовані Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод, та положень, що стосуються таких прав і свобод.

У проєкті акта відсутні положення, які містять ознаки дискримінації.

У проєкті акта відсутні положення, які порушують принцип забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків.

Проєкт акта не містить правил і процедур, які можуть містити ризики вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією.

Громадська антидискримінаційна та громадська гендерно-правова експертиза не проводились.

8. Прогноз результатів

Прийняття акта дозволить привести нормативно-правові акти Пенсійного фонду України у відповідність до вимог законодавства України, зокрема, визначить перелік документів, які додаються до заяви про призначення дострокової пенсії за віком відповідно до пунктів 4, 5 статті 115 Закону № 1058, визначить документи, які додаються до заяви про призначення пенсії по інвалідності, врегулює спосіб подання заяви про поновлення пенсії у разі встановлення органами Пенсійного фонду України особи отримувача в режимі відеоконференцзв'язку із дотриманням вимог законодавства у сфері

електронних довірчих послуг, визначить орган Пенсійного фонду України, який буде здійснювати виплату пенсій громадянам України, які проживають на території Автономної Республіки Крим та м. Севастополя і не отримують пенсії від органів пенсійного забезпечення Російської Федерації, уточнить строки перерахунку пенсії особам, яким пенсія призначена автоматично (без звернення особи), визначить документи, які засвідчують, що особі надано статус особи, яка проживає, працює (навчається) на території населеного пункту, якому надано статус гірського, та документи, які додаються до заяви про припинення виплати пенсії у зв'язку з тимчасовим проживанням за кордоном, встановлювати факт звільнення з роботи з підприємства, установи, організації або їх правонаступників, що розміщуються (розміщувалися) на тимчасово окупованій Російською Федерацією території України, а також на територіях територіальних громад, що розташовані в районі проведення воєнних (бойових) дій або які перебувають / перебували в тимчасовій окупації, оточенні (блокуванні), на підставі особистої заяви особи, визначить порядок підтвердження та зарахування до страхового стажу періодів роботи до 01 січня 1992 року в республіках колишнього Союзу РСР, з якими не укладено договір (угоду) в галузі пенсійного забезпечення, та в інших державах, з якими не укладено міжнародний договір України, згоду на обов'язковість якого надає Верховна Рада України.

Показником результативності реалізації акта буде можливість осіб, яких органами Пенсійного фонду України встановлено у режимі відеоконференції зв'язку з дотриманням вимог законодавства у сфері електронних довірчих послуг, звертатись із заявою про поновлення пенсії засобами Єдиного державного вебпорталу електронних послуг або через вебпортал електронних послуг Пенсійного фонду України, призначати дострокову пенсію за віком, особам, зазначеним у пункті 25 частини першої статті 6 та пункті 16 частини другої статті 7 Закону № 3551, здійснювати виплату пенсій громадянам України, які проживають на території Автономної Республіки Крим та м. Севастополя і не отримують пенсії від органів пенсійного забезпечення Російської Федерації, призначати пенсію по інвалідності на підставі витягу з рішення експертної команди з оцінювання повсякденного функціонування особи, встановлення факту звільнення з роботи з підприємства, установи, організації або їх правонаступників, що розміщуються (розміщувалися) на тимчасово окупованій Російською Федерацією території України, а також на територіях територіальних громад, що розташовані в районі проведення воєнних (бойових) дій або які перебувають / перебували в тимчасовій окупації, оточенні (блокуванні) на підставі особистої заяви особи, особам, які працювали до 01 січня 1992 року в республіках колишнього Союзу РСР, з якими не укладено договір (угоду) в галузі пенсійного забезпечення, та в інших державах, з якими не укладено міжнародний договір України, згоду на обов'язковість якого надає Верховна Рада України, зараховувати до страхового стажу періоди трудової діяльності.

Негативні ризики щодо реалізації акта відсутні.

Реалізація акта матиме вплив на інтереси заінтересованих сторін.

Заінтересована сторона	Вплив реалізації акта на заінтересовану сторону	Пояснення очікуваного впливу
Застраховані особи, пенсіонери	Позитивний	Надання можливості особам, яких органами Пенсійного фонду України встановлено у режимі відеоконференцзв'язку із дотриманням вимог законодавства у сфері електронних довірчих послуг, звертатись із заявою про поновлення пенсії засобами Єдиного державного вебпорталу електронних послуг або через вебпортал електронних послуг Пенсійного фонду України. Призначення дострокової пенсії за віком особам, зазначеним у пункті 25 частини першої статті 6 та пункті 16 частини другої статті 7 Закону № 3551. Встановлювати факт звільнення особи на підставі заяви. Уточнення документів, необхідних для призначення пенсії по інвалідності. Здійснення виплати пенсії громадянам України, які проживають на території Автономної Республіки Крим та м. Севастополя і не отримують пенсії від органів пенсійного забезпечення Російської Федерації. Зарахування до страхового стажу періодів роботи до 01 січня 1992 року в республіках колишнього Союзу РСР, з якими не укладено договір (угоду) в галузі пенсійного забезпечення, та в інших державах, з якими не укладено міжнародний договір України, згоду на обов'язковість якого надає Верховна Рада України.

Голова правління

П

е

н

с

і

й

н

_____ 2025 р.